

ОЦІНКА ДОЦІЛЬНОСТІ ВИХОДУ ПАТ «МИКОЛАЇВЦЕМЕНТ» НА ПОЛЬСЬКИЙ РИНОК ЦЕМЕНТУ

ОЦЕНКА ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТИ ВЫХОДА ПАО «НИКОЛАЕВЦЕМЕНТ» НА ПОЛЬСКИЙ РЫНОК ЦЕМЕНТА

ASSESS THE FEASIBILITY EXIT PJSC «MYKOLAIVCEMENT» ON POLISH MARKET OF CEMENT

Стаття присвячена оцінці виходу компанії ПАТ «Миколаївцемент» на ринок цементу Польщі. Обґрунтовано актуальність даного дослідження за умов, в яких перебуває ринок. Запропоновано як альтернативу подолання кризової ситуації на ринку цементу – вихід на європейські ринки. Пояснено необхідність даної альтернативи та доцільність виходу українських компаній, що займаються виробництвом цементу на Європейські ринки. Обумовлено обмеження саме польським ринком цементу, через певні фактори. Дослідженню стан, тенденції та перспективам розвитку українського ринку цементу. Проаналізовано структуру експорту та імпорту цементу України. Проведено оцінку польського ринку цементу, виявлено його стан та тенденції розвитку на майбутнє. Розкрито його регіональну структуру та виділено перспективні регіональні ринки, на яких компанії доцільно вести свою діяльність. Надано оцінку можливого експорту цементу ПАТ «Миколаївцемент» на ринок Польщі та запропоновано спосіб, за допомогою якого компанії доцільно виходити на цей ринок.

Ключові слова: ринок цементу, цемент, експорт цементу, європейський ринок.

Статья посвящена оценке выхода компании ПАО «Николаевцемент» на рынок цемента Польши. Обоснована актуальность данного исследования в условиях, в которых находится рынок. Предложено в качестве альтернативы преодоления кризисной ситуации на рынке цемента - выход на европейские рынки. Объяснено необходимость данной альтернативы и целесообразность выхода украинских компаний, занимающихся производством цемента на европейские рынки. Обусловлено ограничение именно польским рынком цемента, через определенные факторы. Исследованию состояние, тенденции и перспективам развития украинского рынка цемента. Проанализирована структура экспорта и импорта цемента Украины. Проведена оценка польского рынка цемента, выявлено его состояние и тенденции развития на будущее. Раскрыто его региональную структуру и выделены перспективные региональные рынки, на которых компании целесообразно вести свою деятельность. Дана оценка возможного экспорта цемента ПАО «Николаевцемент» на рынок Польши и предложен способ, с помощью которого компании целесообразно выходить на этот рынок.

Ключевые слова: рынок цемента, цемент, экспорт цемента, европейский рынок.

The article is devoted to assessing the output of PJSC «Mykolaivcement» on the Polish market of cement. The urgency of this study in an environment where there is a market. It is proposed as an alternative to overcome the crisis situation in the cement market - access to the European markets. It explains the need for and feasibility of this alternative of Ukrainian companies engaged in the production of cement in the European markets. It is due to the limited Polish cement market by certain factors. Research status, trends and prospects of development of Ukrainian market of cement. We analyzed the structure of exports and imports of cement Ukraine. The evaluation of the Polish cement market, revealed his status and trends of the future. It opened its regional structure and highlighted promising regional markets in which the companies it is advisable to carry out their activities. The estimation of the possible export of cement of PJSC «Mykolaivcement» on the Polish market, and provides a method by which companies it is advisable to enter this market.

Keywords: cement market, cement, cement exports, the European market.

Вступ. Останні три роки ринок цементу України не показує позитивних тенденцій та перебуває у стадії спаду. Події на сході України значно вплинули на об'єми споживання цементу, адже даний регіон був одним із найбільш ємних ринків збуту через розташування багатьох потужних виробництв та великих масштабів будівництва. Через дані події певні виробники цементу були змушені призупинити свою діяльність. Крім того це вплинуло на економічну ситуацію в країні у цілому, у тому числі і на інших виробників цементу. Значний спад об'ємів виробництва змушує виробників не в повній мірі використовувати, а інколи призупиняти власні виробничі потужності. Дані фактори спричиняють пошук шляхів вирішення даної проблеми. Одним із альтернативних варіантів управлінських рішень з метою подолання кризової ситуації на ринку цементу в Україні є вихід українських виробників цементу на міжнародні ринки збуту, що дасть можливість стабільної, безперебійної роботи заводів. Одним із таких перспективних ринків є ринок Європи, що відкривається для українських виробників із вступом України до Єврозони.

ПАТ «Миколаївцемент» є одним із провідних виробників цементу в Україні. Останні роки спостерігається значні втрати обсягів збуту, що негативно відзначається на діяльності компанії. Пошук шляхів подолання даної проблеми є вкрай актуальним не лише для даної компанії, а й ринку цементу в цілому. Адже отримані результати дослідження інші українські виробники зможуть використати в якості аналогії.

Постановка завдання. Дослідженням ринку будівельних матеріалів присвячено ряд публікацій як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, серед яких особливої уваги заслуговують публікації Л.Н. Асаула, І.А. Аракелова, В.І. Борейка, І.М. Коломійця, Б.М. Литвина, Е.І. Шелудько, Н.В. Величко, М.Ю. Назукіна, Ю.Р. Сидорова, Д.Є. Салавеліс, Л.І. Савчука та інших. Однак, стан та тенденції розвитку ринку будівельних матеріалів, а саме, ринку цементу, потребують нових досліджень даної проблеми з огляду на

євроінтеграційні процеси в Україні, адже серед публікацій досі немає чіткого розуміння доцільності виходу українських підприємств-виробників цементу на польський ринок, що обумовлює актуальність даного дослідження.

Метою статті є дослідження стану українського та польського ринку цементу, тенденцій його розвитку та оцінка доцільності експорту цементу ПАТ «Миколаївцемент» на польський ринок.

Методологічною базою є теорія маркетингу; аналіз статистичних даних та маркетингових досліджень в даній галузі; застосовані методи аналізу, синтезу, історичних аналогій.

Результат дослідження. Ринок цементу України знаходиться в стані стагнації та не показує позитивних прогнозів на майбутнє. Компанії, ПАТ «Миколаївцемент» несе великі збитки, адже обсяг продажу продукції падає, а наростити його неможливо через значний спад ринку будівництва України. Дані тенденції потребують пошуку і впровадження нових маркетингових заходів, що зумовлять збереження ринкових позицій та нададуть змогу наростити продаж цементу.

Одним із альтернативних шляхів вирішення даної проблеми є вихід ПАТ «Миколаївцемент» на ринки ЄС. Адже внутрішній ринок ЄС є одним з найзаможніших ринків планети, відповідно, за його рахунок можна збільшити продаж цементу компанією. У вітчизняних компаній вдосталь стимулів для інтернаціоналізації й пошуку нових експортних можливостей. Це і укладення Угоди про асоціацію, запровадження з боку ЄС автономних торговельних преференцій для України, погіршення торговельного режиму з РФ та падіння внутрішнього попиту [1].

Завод ПАТ «Миколаївцемент» розташований у Львівській області (рис. 1), і порівняно з усіма іншими українськими виробниками цементу, близько до кордону України з Польщею, що надає беззаперечні переваги для виходу на Європейські ринки. Оскільки охоплення по певним причинам всієї Європи неможливе, було обрано ринок цементу у Польщі, адже він є найближчим до України.

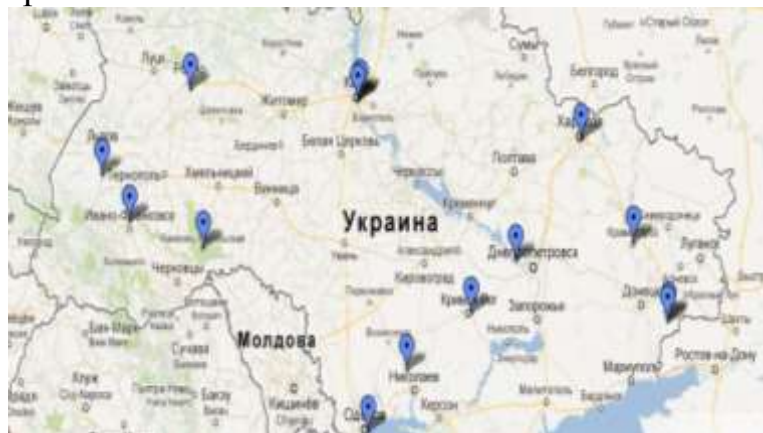

Рис. 1. Регіональне розміщення виробників цементу в Україні [2]

Додатковою перевагою обраної частини європейського ринку є віддаленість від місця збуту, адже важливий фактор конкурентоспроможності цементу є його ціна, на яку суттєво впливають транспортні витрати. Близькість розташування дозволяють, щоб ці витрати були мінімальними. Крім того, цемент ПАТ «Миколаївцемент» відповідає всім сертифікатам якості та виробляється відповідно світовим стандартам, що суттєво спрощує процедуру сертифікації українського цементу на ринку Польщі. Згідно з вимогами Регламенту № 305/2011, вся продукція будівельного призначення повинна пройти оцінку якості на відповідність стандартам Європейського Союзу. Процедура передбачає випробування зразків продукції на якісні показники, необхідні для процедури стандартизації цементу. Головною умовою входу на ринок Європейського Союзу для української будівельної продукції є право нанесення такого знака, як СЕ маркування. СЕ гарантує, що товар повністю відповідає вимогам безпеки для навколишнього середовища і споживача [3]. Однак, для повного розуміння доцільності експорту цементу ПАТ «Миколаївцемент» на польський ринок, необхідно проаналізувати стан польського ринку цементу та його тенденції.

Доволі скромно зараз виглядає Україна на фоні зростаючих об'ємів виробництва цементу в зарубіжних країнах. Це можна пов'язати з низкою як природних, так і непередбачених причин. До першої групи причин варто віднести поступове зниження виробництва, яке ми спостерігаємо протягом останніх трьох років через вплив економічних факторів маркетингового середовища, пов'язаних із наслідками світової економічної кризи. Ці причини особливо загострилися через вплив у подальшому другої непередбаченої групи причин - політико-правових факторів в Україні. Розглянемо динаміку розвитку ринку цементу України за останні вісім років (рис. 2).

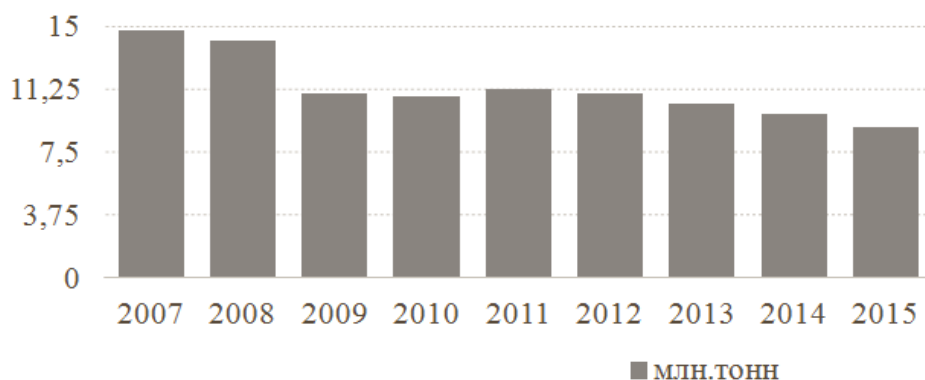

Рис.2. Динаміка українського ринку цементу (Джерело: побудовано авторами на основі [4])

Як бачимо з рис.2, найбільші об'єми виробництва цементу спостерігалися у 2007 році, однак після кризи 2008 року ринок цементу пішов на спад. І хоча у 2011 році ринок спробував почати виходити з кризи, він так і

не повернувся до показників 2008 року. Починаючи з 2012 року по теперішній час український ринок цементу майже прямолінійне падіння, а об'єми виробництва у 2015 році стали найнижчими за останні вісім років.

Цікавим фактом є те, що в Україні значно скоротився експорт цементу. У 2008 році на зовнішні ринки було доставлено близько 870 тис. тонн продукції, то за підсумками 2014 року експорт склав всього 133 тис. тонн (рис. 3) [5]. Останні два роки експорт цементу продовжує падати, оскільки, цемент українського виробництва стає неконкурентоспроможним на зарубіжних ринках, через високу собівартість продукції.

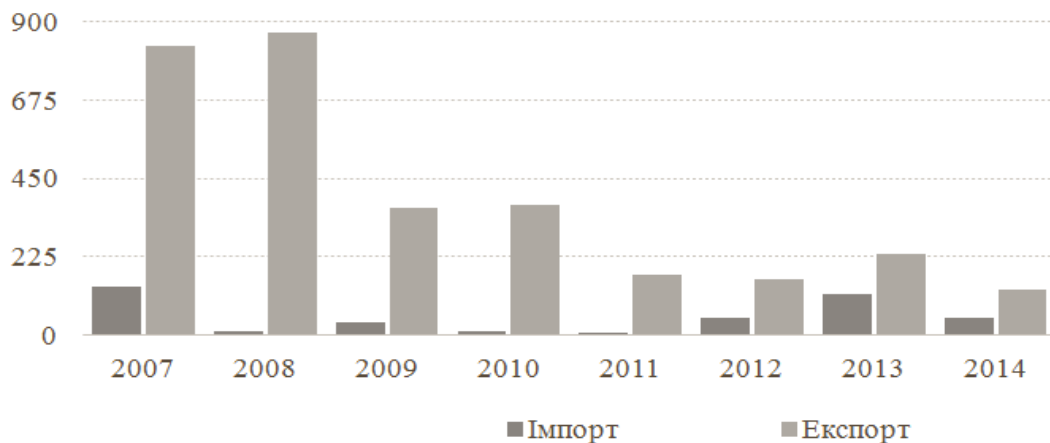

Рис. 3. Динаміка експорту цементу України (Джерело: побудовано авторами на основі [5])

Для порівняння дослідимо стан польського ринку цементу. Польща сьогодні займає 4-е місце в Європі за обсягом виробництва цементу. В країні існує 13 заводів з виробництва цементу, що в основному розташовані в південній частині країни у сімох областях (рис.4). Обсяг виробництва цементу залежить від ситуації у польській будівельній індустрії, а експорт цементу в цій країні посідає другорядне значення, через високу питому вартість транспортування.

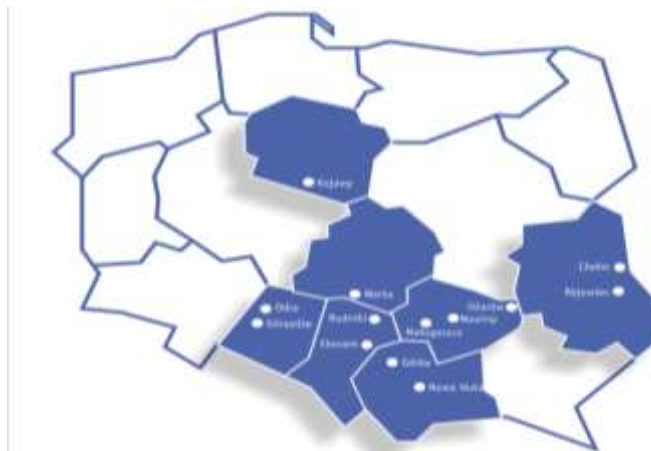

Рис. 4. Регіональне розташування виробників цементу в Польщі [6]

Виробництво цементу в 2014 році склало близько 15,4 млн тонн, що на 6% більше, ніж роком раніше [7]. У 2014 році було експортовано 3% від виробленого цементу в Польщі, тобто, 0,5 млн тонн. Найбільшими імпортерами польського цементу є Словаччина і Росія. Однак, санкції, що впроваджує Польща проти Росії, суттєво впливають на економічну співпрацю цих двох країн, що відображається і в будівельній галузі. Це може призвести до того, що польський цемент буде спрямовано на внутрішній ринок Польщі, що ставатиме загрозою для ПАТ «Миколаївцемент», адже спричинить міцнішу конкуренцію.

Але незважаючи на можливі негативні тенденції, ринок цементу Польщі демонструє стабільне зростання (рис. 5). Використання імітаційної моделі Монте-Карло [8] та SARIMAX [8] дозволили створити 50 можливих сценаріїв розвитку польського ринку цементу в 2016 році. З цього прогнозу, в 2016 році збільшення виробництва цементу складатиме більше 17 млн. тонн (в залежності від погодних умов). На рис.4 також зображено прогноз стану та перспективи зростання польського ринку цементу у 2016 році.

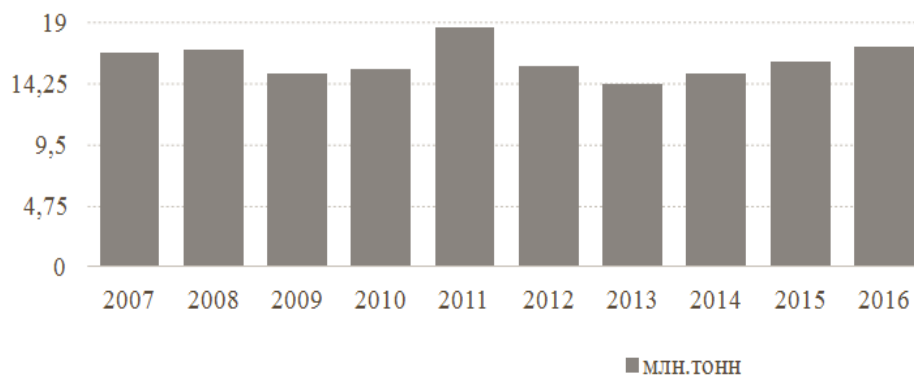

Рис.5. Стан та перспективи росту польського ринку цементу [8]

Хоча на ринку Польщі вже сформувалась сильна конкуренція і виробники розділили частки ринку, для ПАТ «Миколаївцемент» може бути доцільним вихід на цей ринок, оскільки може забезпечувати більш конкурентоспроможну ціну українського цементу порівняно із польськими виробниками за рахунок валютних коливань та близькості до східного кордону, що забезпечуватимуть відповідно більш низькі витрати на транспортування вже порівняно з українськими виробниками цементу.

Слід зазначити, що українському виробнику цементу не доцільно будувати власні представництва на даний момент, а працювати через дилерів, адже вони вже мають налагоджені канали збуту та великий досвід роботи на ринку. Також є сенс скористатися інструментами електронної комерції у секторі B2B та іншими маркетинговими інструментами інформаційного суспільства, що більш докладно розглянуто у роботах [9-11]. Дані дії

необхідні для українського виробника для нарощення збуту та нормального функціонування заводу під час подолання кризи.

Висновки. В дані роботі було досліджено вихід українських виробників цементу на європейський ринок з метою подолання кризової ситуації на ринку цементу України. А саме, було проаналізовано доцільність виходу ПАТ «Миколаївцемент» на польський ринок цементу та виявлено, що компанія має ряд факторів, що зумовлюють успішне впровадження даної альтернативи для подолання кризових явищ, які зумовлюють погіршення діяльності компанії на ринку. Серед основних факторів успіху було виділено вигідне географічне розташування заводу «Миколаївцемент», висока якість продукції, менша ціна цементу порівняно з польськими виробниками, що зумовлено валютними коливаннями та ріст ринку цементу Польщі. Результати даного дослідження несуть практичний характер та можуть бути використані у якості аналогій іншими українськими виробниками цементу для подолання ситуації, з якою зіткнулась цементна галузь України в цілому. Дана тема є доволі актуальною та потребує подальшого дослідження для кожної компанії індивідуально, а саме розроблення маркетингового дослідження та стратегії виходу на польський ринок цементу.

Література:

1. Українська правда [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2015/04/15/7032929/>
2. UKRCEMENT Украинская ассоциация предприятий и организаций цементной промышленности «Укрцемент» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrcement.com.ua/>
3. Агенство сертифікації та консалтингу Direktiva Group [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.direktiva.com.ua/info/120-sertifikatsiya-stroitelnykh-materialov-ves>
4. Рынок цемента в Украине итоги 2014 и перспективы [Електронний ресурс] // Капстроительство, 2015, №4(142)/2015 - Режим доступу: <https://journals.ua/>
5. Цементная промышленность Украины. Итоги за 2014 год, [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://budport.com.ua>
6. Stowarzyszenie Producentów Cementu, [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.polskicement.pl/>
7. Polski rynek cementu w 2014 roku, [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.materiałybudowlane.info.pl>
8. W 2015 roku wzrost sprzedaży cementu w Polsce do 16 mln ton, [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.swiatbetonu.pl>
9. Власюк Ю. Ю. Дослідження українського ринку електронної комерції в секторі B2B / Власюк Ю. Ю., Юдіна Н.В./ Актуальні проблеми економіки та управління: зб. наук. праць молодих учених. – Вип. 9. – 2015. – Режим доступу: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/41571>.

10. Юдіна Н. В. Управління рекламною діяльністю суб'єктів ЗЕД в умовах глобалізації / Н. В. Юдіна // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. - 2012. - № 2. - С. 119-124. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vamsue_2012_2_19.pdf.

11. Юдіна Н.В. Технологізація управління маркетинговою діяльністю // Економічний вісник Національного технічного університету України «КПІ». - К.: Політехніка, 2015. - №12. - С.318-325. - Режим доступу : <http://ev.fmm.kpi.ua/article/download/45629/41850>.